

В статті розглянуто ефективність і можливості використання блогов в процесі професійної підготовки майбутніх учителів. Використання блогов, дозволяє учасникам освітнього процесу ефективно впровадити ІКТ в професійну педагогічну діяльність, розширює кругозір педагогів, створює відкриту середовище для спілкування і навчання.

Ключеві слова: сервіси Веб 2.0, блог, професійна підготовка майбутніх учителів, Веб-ресурси.

S. S. Kizim

PROBLEMS AND PROSPECTS OF THE USE OF NETWORK TECHNOLOGIES ARE IN PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHERS

The article deals with the effectiveness and the possibility of using blogs in the training of future teachers. Use blogs, allowing participants to the learning process effectively implement ICT in professional teaching career, expands worldview teachers, creates an open environment for communication and learning.

Keywords: services Web 2.0, blogging, training future teachers, Web resources.

Стаття надійшла до редакції 13.03.2013

УДК 37.378.091.33 : 001.895

*Кондратюк Володимир Дмитрович
м. Вінниця, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ

ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Постановка проблеми. Головним завданням системи освіти в Україні є формування та розвиток конкурентоздатного, з глибокою мотивацією до продуктивної педагогічної діяльності вчителя, який завдяки креативному, творчому мисленню, бажанню навчатися, ефективно застосовує інноваційні засоби з метою підвищення якості знань учнів. Тому саме професійна підготовка вчителя, як носія матеріальних і духовних цінностей, спадкоємця поколінь має сприяти утвердженню гуманної, демократичної особистості, здатної до саморозвитку, самореалізації своїх інтересів та обдарувань.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз філософської, психолого-педагогічної і методичної літератури показав, що проблема формування професійної компетентності є одним з головних пріоритетів закладів освіти. Тому питання підготовки фахівців знаходиться у центрі уваги багатьох науковців (Л. Анциферова, Г. Балла, С. Батишева, Р. Гуревича, М. Кадемії, Н. Морзе та ін). Сутність поняття професійної компетентності було предметом розгляду і роботах І. Зазюна, Н. Ничкало, В. Беспалько, Л. Коношевського та ін.

Стаття 34 Конституції України визначає «Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір» [1]. Саме на процес формування конкурентоздатного фахівця впливає інформація, отримана з різних джерел. Однак досить часто періодичні видання, програми радіо, кіно, телебачення, сайти мережі Інтернет пропонують дезінформацію з метою зацікавлення, маніпуляції, залучення великої аудиторії. Спостерігається негативний вплив системи засобів масової інформації на розвиток і професійне становлення студентів. У цьому випадку досить важко змінити, переробити пресу й інші медіатехнології, тому потрібно «змінити» аудиторію, слухачів, глядачів, у тому числі учителів, під впливом яких формується світогляд молодого покоління.

Особлива роль у даному процесі належить учителям «Технологій», адже саме вони мають широкий доступ до медіаджерел. У майбутніх учителів «Технологій» має розвиватись критичне мислення, ставлення до одержаної з різних джерел інформації, і саме медіаосвіта сприяє формуванню медіаграмотності майбутніх учителів «Технологій», умінням аналізувати медіатексти отримані з різних джерел інформації.

У педагогічній літературі розглянуто два підходи щодо визначення самого терміна «медіаосвіта». Учені Російської школи (А. Федоров, А. Шариков, Н. Рижих, І. Хижняк, Т. Строганова та ін.) вважають, що «медіаосвіта – це напрям педагогіки, що забезпечує вивчення закономірностей масової комунікації (преси, ТБ, радіо, кіно, відео тощо)» [2, с. 555]. Основними завданнями такої медіаосвіти є підготовка нового покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, сприйняття, розуміння, усвідомлення наслідків впливу різної інформації, навчання способів спілкування на основі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів. Прихильники іншого підходу (Дж. Гріпсруд, Д. Букінгенем, Д. Шретер, Дж. Сефтон-Грін та ін.) вважають, що медіаосвіта – це процес розвитку особистості посередництвом і матеріалами засобів масової комунікації: преси, радіо, телебачення, кіно, інтернет, інших мультимедійних комп'ютерних систем. У цьому випадку головне завдання медіаосвіти – розвинути вміння поставити засоби масової інформації (ЗМІ) на службу людям, взяти

з них найцінніше, а також активно брати участь у створенні власних медіапродуктів.

У більш нових трактуваннях медіаосвіти наголос все частіше робиться на формуванні в аудиторії ЗМІ здатності до активного, осмисленого засвоєння медійного змісту, заснованого на знаннях про сутність, специфіку і цілі масових комунікацій. Усе більше уваги приділяється «розвитку самостійного критичного мислення стосовно ЗМІ, надбанню практичних навичок у виявленні неправдивих повідомлень і спотворень інформації, виробленню стійкого імунітету до маніпулятивного впливу масмедіа, збагаченню соціального досвіду аудиторії в практиці спілкування з друкованою й електронною продукцією. У такому випадку медіаосвіта покликана формувати культуру раціонального освоєння медійного змісту, розвивати соціальну активність громадян.

Саме медіаосвітні технології, які виокремилися в складову частину педагогіки – медіадидактику, що розробляє теорію медіаосвіти й навчання, науково обґрунтовує зміст медіаосвіти, вивчає закономірності, принципи, методи й організаційні форми навчання із залученням медіапродуктів та опертям на мас-медіа, – втілюють принципи гуманізації освіти, сприяють підвищенню інтелектуального, культурного, духовного, морального рівня майбутнього фахівця. Тому ми вважаємо, що саме медіаосвітні технології будуть ефективними у процесі професійної підготовки вчителя. Медіаосвітні технології допомагають майбутнім вчителям «Технологій» точніше визначити своє місце в системі суспільних відносин, вибрати бажане соціальне становище; сприяють становленню особистості студентів, дозволяють їм стати активними членами суспільства, озброюють їх необхідними знаннями, формують світогляд і розвивають творчі здібності.

Проблему застосування медіаосвітніх технологій у навчально-виховному процесі досліджували зарубіжні та вітчизняні науковці. Зокрема, естетичне виховання молоді засобами кіномистецтва (О. Федоров), розвиток і функціонування медіапедагогіки, медіадидактики та медіавиховання (Г. Онкович), формування критичного ставлення до отриманої з різних джерел негативної інформації (Б. Потятиник), розвитку мас-медійних навчальних технологій у середніх закладах освіти США (С. Шумаєва), педагогічні умови застосування медіаосвіти у процесі професійної підготовки майбутніх учителів (Ю. Козаков) та ін.

У зарубіжних країнах, а саме у США, медіаграмотності навчають, як на інтегрованих заняттях у рамках звичайних предметів (історії, географії, англійської мови тощо), так і на автономних курсах (фотографії, журналістики, телебачення, масової комунікації, кіноведення тощо). Зокрема, використання аудіовізуальних медіа у класі (К. Тайнер), систематизація вимог, що висувуються до знань і умінь учнів шкіл різних штатів

США у процесі медіаосвіти (Д. Леверанз), проблеми медіаосвіти (Д. Консідайн) та ін.

Однак наукових робіт у вітчизняному педагогічному дискурсі з питань взаємозв'язку медіаосвітніх технологій з професійною підготовкою майбутнього вчителя «Технологій», на жаль, не виявлено, тому дослідження медіаосвітніх технологій є актуальним і вчасним.

Метою статті є дослідження особливостей застосування як традиційних медіаосвітніх технологій (періодичних видань, радіо, кіно, телебачення), так і новітніх інформаційних медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя «Технологій».

Як було сказано вище, медіаосвітні технології є унікальним засобом не лише формування критичного мислення, але й розвитку творчих здібностей особистості, засобом стимулювання бажання самоосвіти, самопідготовки, постійного прагнення здобуття знань студентами.

Розглянемо соціально-педагогічну класифікацію медіа, яка поділяється: за типом основного засобу медіа (преса, радіо, кіно, телебачення, відео, комп'ютерні мережі та ін.), за каналом сприйняття (аудіо, відео, аудіовізуальні, знакові – текстові, графічні), за місцем використання (індивідуальне, групове, масове, домашнє, робоче, транспортне та ін.), за змістом інформації, напрямку соціалізації (ідеологічне, політичне, морально-виховне, пізнавально-навчальне, естетичне, екологічне, економічне), за функціями та цілями використання (одержання інформації, освіта, спілкування, розв'язання проблем, розвага, соціальне управління), за результатом впливу на особистість (розвиток світогляду, самопізнання, самовиховання, самонавчання, самоствердження, самовизначення, регуляція стану, соціалізація) [3].

У процесі професійної підготовки майбутнього вчителя «Технологій» технології медіаосвіти передбачають залучення до навчального процесу як традиційні засоби масової інформації (періодичні, професійно-орієнтовані, фахові, спеціальні та науково-методичні видання, радіо, телебачення, кіно тощо) так і засоби новітніх інформаційних технологій, а саме – програмно-апаратні засоби і пристрої, що функціонують на базі обчислювальної техніки; використовують також сучасні способи і системи інформаційного обміну, що забезпечують операції збирання, накопичення, збереження, оброблення й передавання інформації.

Під час професійної підготовки у ВНЗ, майбутні вчителі «Технологій» мають отримати набір знань, умінь і навичок роботи із періодичною пресою професійного спрямування; виділяти й аналізувати відповідні програми телебачення, глобальні інформаційні мережі, уміти користуватися основними сайтами мережі Інтернет, вести осмислений пошук необхідної інформації й аналізувати її. Все це надасть принципово нові можливості для пізнавальної та творчої самореалізації вчителя.

Ми вважаємо, що удосконалення процесу професійної підготовки майбутніх учителів «Технологій» передбачає відбір:

- пізнавально-інформаційних фільмів і кіноекскурсієв про технологічні процеси, відповідно до навчальної програми;
- ресурсів мережі Інтернет, що дозволяють ефективно користуватися вчителям під час уроків та в поза навчальний час у режимі on-line або off-line;
- комп'ютерних програмно-методичні комплексів, однією із безперечних переваг яких є досить проста і доступна форма (навіть для новачків у комп'ютерному світі) вони, надають складний комплекс інформації: текст, звук і візуальний ряд;
- програмно-апаратних комплексів «Інтерактивна дошка», який має властивості традиційної шкільної дошки, з більшими можливостями графічного коментування екранних зображень, що дозволяє збільшити навчальне навантаження під час викладання предмета в аудиторії, забезпечує ергономічність навчання, сприяє креативному навчанню.

З нашої точки зору, правильний вибір та інтеграція мультимедіа у професійну підготовку майбутнього вчителя «Технологій» дозволять досягти цілей медіаосвіти, пов'язаних із уміннями студентів знаходити, готувати, передавати й отримувати необхідну інформацію.

Для підготовки майбутнього вчителя «Технологій» крім традиційних медіа технологій, доцільно використовувати ефективні новітні медіаосвітні технології, ефективність яких була перевірена на заняттях з дисциплін: Мультимедійні засоби навчання, Сучасні інформаційні технології навчання, Інформаційне суспільство, Документаційне забезпечення управління діяльністю з використанням комп'ютера, Використання комп'ютера у бізнесі, Комп'ютерний дизайн, Теорія і методика трудового та професійного навчання, Історія інформатики та інформаційних технологій, Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі, Навчально-виховний процес у професійних закладах освіти, Апаратне забезпечення персональних комп'ютерів, периферійних пристроїв та їх ремонт, Комп'ютерні мережі, Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні технологій у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського. Розглянемо деякі з них:

- Технологія організації медіатеки та науково-освітнього порталу

Технологія організації навчальних медіатеки передбачає використання CD-ROM, DVD, Video CD, інтернетних сайтів і каталогів у медіатеці. Медіатека – це сукупність сучасних засобів аудіо-теле, візуальних і віртуальних комунікацій, які використовуються у процесі організації, планування і проведення занять. Науково-освітній портал є спеціалізованим підрозділом певного загальноосвітнього навчального закладу (середньої школи, ліцею, коледжу тощо) або вищого навчального закладу. Науково-освітній портал є головною складовою цілісної системи інформатизації навчального закладу України та бере участь у формуванні і вико-

нанні затверджених для нього у встановленому порядку планів і програм, звітуючи перед керівництвом навчального закладу. Головною метою медіатеки чи науково-освітнього порталу є навчання студентів цілеспрямованому пошуку інформації.

У Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського на базі кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті працює науково-освітній портал, що має потужну матеріально-технічну базу.

Наш досвід роботи у ВНЗ показав, що комплексне використання розроблених нами медіаосвітніх технологій мотивує майбутніх учителів «Технологій» до опанування своєю професією, дає їм можливість набутти і сформувати нові уміння і навички, вчить раціонально використовувати засоби медіаосвіти у своїй професійній діяльності, критично оцінювати отриману інформацію, вміти аналізувати та розпізнавати графіку та медіатексти, ознайомитися з новими тенденціями у викладанні свого предмета, удосконалювати знання педагогічного розвитку особистості, активізувати та мотивувати студентську навчально-пізнавальну діяльність.

Література: 1. Гуревич Р. С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в освіті / Гуревич Р. С. // Енциклопедія освіти / [Акад. пед. наук України : гол. ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 364-365. 2. Конституція України // Електронний ресурс. - Режим доступу: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960254K.html 3. Медиаобразование // Российская педагогическая энциклопедия. Т. 1 / Гл. ред. В. В. Давыдов. – М.: Большая российская энциклопедия, 1993, с. 555. 4. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій / Морзе Н. В. – К. :Видавнична група BHV, 2006. – 298 с. 5. Онкович Г.В. МЕДІАОСВІТА (ЗАГАЛЬНИЙ КУРС) ПРОГРАМА навчального курсу для студентів вищих навчальних закладів // edu.of.ru/attach/17/82979.doc від 21.09. 2011.

Bibliography (transliterated): 1. Gurevich R. S. Informacijno-telekomunikacijni tehnologii v osviti / Gurevich R. S. // Enciklopedija osviti / [Akad. ped. nauk Ukraїni : gol. red. V. G. Kremen']. – K. : Jurinkom Inter, 2008. – S. 364-365. 2. Konstitucija Ukraїni // Elektronnij resurs. - Rezhim dostupu: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960254K.html 3. Mediaobrazovanie // Rossijskaja pedagogičeskaja jenciklopedija. T. 1 / Gl. red. V. V. Davydov. – M.: Bol'shaja rossijskaja jenciklopedija, 1993, s. 555. 4. Morze N. V. Osnovi informacijno-komunikacijnih tehnologij / Morze N. V. – K. :Vidavnichna grupa BHV, 2006. – 298 s. 5. Onkovich G.V. MEDIAOSVITA (ZAGAL'NIJ KURS) PROGRAMA navchal'nogo kursu dlja studentiv vishhij navchal'nih zakladiv // edu.of.ru/attach/17/82979.doc vid 21.09. 2011.

В.Д. Кондратюк

ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ

ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті обґрунтовано доцільність використання медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя «Технологій».

Ключові слова: інформація, медіаджерела, комунікації, медіаосвіта.

В.Д. Кондратюк

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕДИАОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ

В статье обоснована целесообразность использования медиаобразовательных технологий в профессиональной подготовке будущего учителя «Технологий».

Ключевые слова: mediadžerela: информации, коммуникации, mediaosvita.

V.D. Kondratyuk

THE USE OF MEDIA TECHNOLOGIES IN PROFESSIONAL PREPARATION OF A FUTURE TEACHER

In the article the expedience of the use of technologies in a mediaosvita technology of the future teacher «Technologies».

Keywords: mediaosvita, information, communication, mediaosvita.

Стаття надійшла до редакції 15.03.2013

УДК 159

*Кузьменко Олександр Васильович,
Решетняк Наталя Борисівна,
м. Харків,
Україна*

ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТУДЕНТІВ НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

Постановка проблеми. Важливою умовою успішності семінару є педагогічно доцільне навчальне спілкування на ньому студентів. В цій статті викладена система дій викладача, спрямованих на організацію такого спілкування на занятті з теми «Громадянське суспільство». Завданням семінару є: актуалізація знань студентів про основні етапи розвитку людства, засвоєння ними відомостей про ознаки цивілізованого суспільства, історію формування його наукової концепції; виховання високої комунікативної культури студентів як важливої якості особистості громадянина України; розвиток психічних процесів і функцій у студентів шляхом дидактично обґрунтованої організації самостійної пізнавальної діяльності з використанням висновків теорії проблемного навчання. *Основні поняття, за-*